

Dréacht-Ordú ó Rialtas Réigiún na Buiséile an xx/xx/xxxx maidir le Cód Mhórbhealaigh na Buiséile
Rialtas Réigiún Phríomhchathair na Buiséile
Ag féachaint do Dhlí Speisialta an 12 Eanáir 1989 maidir le hinstiúidí na Buiséile;
Ag féachaint do Dhlí Speisialta an 6 Eanáir 2014 maidir leis an Séú hAthchóiriú Stáit;
Ag féachaint do Dhlí an 16 Márta 1968 maidir le póilíneacht um Thrácht ar Bhóithre;
Ag féachaint d'Ordú Ríoga an 1 Nollaig 1975 maidir leis na rialacháin ghinearálta lena rialaítear póilíneacht tráchta ar bhóithre agus úsáid bóithre poiblí;
Ag féachaint don phlé ag an gComhdháil Idir-aireachta Soghluaisteachta an 28 Bealtaine 2023;
Ag féachaint don tuarascáil mheasúnaithe ar chomhionannas deiseanna, ar a dtugtar an 'tástáil comhdheiseanna', a cheanglaítear le hAirteagal 2(1) den Reacht an 4 Deireadh Fómhair 2018 lena dtugtar isteach an tástáil comhdheiseanna agus Airteagal 1(1) d'Ordú an 22 Samhain 2018 lena gcuirtear an Reacht sin chun feidhme, ar tháinig Rialtas Réigiún na Buiséile agus Réigiún na Buiséile ar an eolas fúithi an 13 Iúil 2023;
Ag féachaint don tuairim ón gComhairle Stáit Uimh. xxx arna tabhairt an XX/XX/XXXX de bhun Airteagal 84(1), fómhír 1(1), de na Dlíthe maidir leis an gComhairle Stáit, arna gcomhordú an 12 Eanáir 1973;
Ar thogra an Aire um Shábháilteacht ar Bhóithre,
Tar éis breithniú a dhéanamh,
Foraithníonn sé:
Caibidil 1 — Forálacha ginearálta
Roinn 1 – Sainmhíniú
Airteagal 1
§ 1 Chun críocha an Chóid seo, ciallaíonn an téarma 'Cód na mBóithre Cónaidhme': ordú Ríoga xx/xx/xxxx maidir le Cód an Mhórbhealaigh.
§ 2. Tá feidhm ag na sainmhínithe atá leagtha amach in Airteagal 2 den Chód um Mórbhealach Cónaidhme maidir leis an Ordú seo.
Roinn 2 — Raon feidhme
Airteagal 2

Rialaítear leis an Rialachán seo trácht ar bhóithre poiblí agus úsáid na mbóithre poiblí.

Ní thagann feithiclí iarnróid a úsáideann bóithre faoi raon feidhme an Ordaithe seo.

Roinn 3 — Fostaithe oilte

Airteagal 3

§ 1. Gan dochar do na cumhachtaí a thugtar d'oifigigh eile nó do ghníomhairí eile de chuid na bpóilíní breithiúnacha agus do chomhaltaí de chreat oibríochtúil na bpóilíní áitiúla agus na bpóilíní feidearálacha, déanfaidh na daoine seo a leanas faireachán ar chomhlíonadh an Ordaithe seo agus a orduithe cur chun feidhme:

- (1) gníomhairí de chuid cuideachtaí iompair phoiblí i gcomhlíonadh a ndualgas, a gcuirtear sainordú póilíneachta breithiúnaí de chúram orthu agus i ndáil le hAirteagal 5 de Chód na Mórbhealaí Cónaidhme agus comharthaí C5 amháin, leis an gcomhartha breise a léiríonn siombail P.29 d'larscríbhinn 1 a ghabhann leis an gCód Mórbhealaigh Cónaidhme, F17 agus Airteagail 74, § 5, 21, 1°, b), 22, 1°, b), 60 agus 77, § 8 den Chód Mórbhealaigh Cónaidhme;
- (2) oifigigh agus gníomhairí arna n-ainmniú ag Rialtas Réigiún na Buiséile faoi chuimsiú eisiach chumhachtaí Réigiún Príomhchathrach na Buiséile dá dtagraítear san Ordú seo;
- (3) máistrí cuain agus leas-mháistrí cuain agus cigirí cuain, dá dtagraítear i ndlí an 5 Bealtaine 1936 lena socraítear stádas na máistrí cuain agus an oifigigh bhainistí, an leas-oifigeach bainistíochta nó an t-oifigeach A-leibhéil a bheidh ainmnithe chun na críche sin ag Bord an Fhorais. Stiúrthóirí chuideachta dlí poiblí réigiúnach Chalafort na Buiséile dá dtagraítear in Ordú Réigiún Caipitil na Buiséile an 3 Nollaig 1992 maidir le hoibriú agus forbairt na canála, an chalafoirt, an chuain sheachtraigh agus a gcuid tithe lasmuigh sa Phríomhchathair Bhruiséil. Réigiún, chun críche eisiach seiceálacha a dhéanamh ar bhóithre poiblí sa limistéar calafoirt, mar atá sainmhínithe in larscríbhinn 2 agus larscríbhinn 3 dá dtagraítear i bhfomhír 2 d'Airteagal 1 d'Ordú Fheidhmeannacht Réigiún Caipitil na Buiséile an 27 Bealtaine 1993 lena leagtar síos na sonraíochtaí a bhfuil Calafort na Buiséile faoina réir.

§ 2. Na daoine dá dtagraítear in §1.2° agus 3°, féadfaidh siad, agus a misean á fheidhmiú acu:

- (1) treoracha a thabhairt d'úsáideoirí bóithre
- (2) faisnéis agus rialú aclaíochta a bhailiú trí dhaoine a chur faoi agallamh agus doiciméid agus meáin faisnéise eile a cheadú;
- (3) an iomarca meáchain agus/nó ualaí atá ró-ard, ró-leathan nó rófhada a dhíluchtú nó a athdháileadh;
- (4) cúnamh a fháil ó na póilíní;
- (5) údarú do thraenacha feithicilí níos troime agus níos faide a choinneáil siar go dtí go mbeidh deireadh leis an sárú;
- (6) clampa a chur;
- (7) an fheithicil chiontach a tharraingt chuig iosta.

Roinn 4 — Urghairí d'fhostaithe oilte

Airteagal 4

§ 1. Ní mór d'úsáideoirí cloí láithreach le treoracha na bhfostaithe oilte.

§ 2. Go háirithe, measfar gur treoracha iad na nithe seo a leanas:

- (1) ardaíodh an lámh go hingearach. Ciallaíonn sé seo go gcaithfidh gach úsáideoir stopadh. Ba cheart dóibh siúd atá laistigh de acomhal cheana féin a aslonnú a luaithe is féidir;
- (2) leathnaíodh an lámh nó na hairm go cothrománach. Ciallaíonn sé sin nach mór d'úsáideoirí a thagann ó threoir a thrasnaíonn iad siúd a léiríonn an ghéag/na géaga neamhshínite stopadh;
- (3) an swing transverse de solas dearg. Ciallaíonn sé seo go gcaithfidh na húsáideoirí a bhfuil an solas dírithe stop a chur leis.

§ 3. Ní fhéadfar treoracha atá dírithe ar úsáideoirí atá ag bogadh a thabhairt ach amháin trí oibreáin a bhfuil ionchomharthaí an phoist á caitheamh acu.

Ní mór na comharthaí seo a bheith inaitheanta san oíche agus sa lá.

§ 4. Ní mór do thiománaí feithicle atá ina stad nó atá páirceáilte an fheithicil a bhogadh chomh luath agus a éilíonn fostaí oilte í.

Má dhiúltaíonn an tiománaí nó má tá an tiománaí as láthair, féadfaidh an fostaí oilte socrú a dhéanamh go n-aistreofaí an fheithicil. Déantar an turas ar riosca agus ar chostas an tiománaí agus daoine atá freagrach go sibhialta mura bhfuil an tiománaí as láthair agus má tá an fheithicil páirceáilte go rialta.

Ní fhéadfaidh úsáideoir an rogha seo a fheidhmiú, faoi na cúinsí céanna, gan idirghabháil ó fhostaí oilte.

§ 5. Ceanglaítear ar gach úsáideoir os cionn 15 bliana d'aois a chárta aitheantais nó doiciméad comhionann a chur isteach nuair a iarrann fostaí oile air sin a dhéanamh i gcás sárú ar an Ordú seo.

Is fostaí oile a sholáthróidh na maoluithe, na húdaruithe agus na pasanna dá bhforáiltear sa Rialachán seo ar éileamh.

Roinn 5 — Sonraí comharthaíochta

Airteagal 5

§ 1. Ní mór d'úsáideoirí cloí le tásca an chomharthaí láithreach.

§ 2. Féadfaidh sínitheoirí tásca a thabhairt d'úsáideoirí d'fhonn sábháilteacht na nithe seo a leanas a áirithiú:

- (1) pearsanra a oibríonn ar bhóithre poiblí, de réir maoirseoirí láithreáin;
- (2) feithiclí eisceachtúla, ag coimhdeacht agus comhordaitheoirí tráchta.

§ 3. Chun a áirithiú go sreabhann an trácht go réidh agus go sábháilte, féadfaidh na comharthaí seo a leanas na tásca seo a leanas a thabhairt:

- (1) trácht a stopadh;
- (2) trácht a atreorú trí bhealach eile.

§ 4. Déanfaidh na comharthaí an méid seo a leanas:

- (1) seaicéad sábháilteachta ais-fhrithchaiteach a chaitheamh leis an inscríbhinn 'comharthaí' nó 'comharthaí' ar aghaidh agus ar chúl an tseaicéad agus beidh diosca air a léiríonn comhartha C3 nó an solas dearg dá dtagraítear in Airteagal 4(2)(3) den Chód um Mórbhealach Feidearálach;
- (2) Ní mór do mhaoirseoirí láithreáin a bheith 18 mbliana d'aois ar a laghad.

§ 5. I gcás ina ndéantar trácht a rialú le comharthaí solais, ar bhóithre le haghaidh gluasteán agus ar mhótarbhealaí agus ag a rochtain agus ag a mbealach amach, ní féidir leo tásca a thabhairt.

Caibidil 2 — Rialacha ginearálta maidir le húsáid bóithre poiblí

Roinn 1 Rialacha ginearálta iompair d'úsáideoirí

Airteagal 6

1. Ní mór d'úsáideoirí iad féin a iompar ar bhóithre poiblí ar bhealach nach gcruthaíonn siad aon mhíchaoithiúlacht nó contúirt d'úsáideoirí eile, lena n-áirítear pearsanra cothabhála bóthair agus an trealamh feadh an bhóthair, seirbhísí faireachais agus feithiclí tosaíochta.

§2. Tá cosc ar thrácht a chosc nó é a dhéanamh contúirteach, trí aon rud, smionagar nó ábhair de chineál ar bith a chaitheamh, a thaisceadh, a thréigean nó a scaoileadh ar an mórbealach poiblí, nó trí dheatach nó gal a scaipeadh, nó trí aon bhac a chruthú.

§3. Ní mór d'úsáideoirí gach beart a dhéanamh ionas nach ndéanfar damáiste don bhóthar. Chun é sin a dhéanamh, ní mór do thiománaithe a luas a mhodhnú nó an t-ualach ar a bhfeithicil a laghdú, nó bealach eile a ghlacadh.

Roinn 2 — Teorainneacha luais

Airteagal 7

Athraíonn teorainneacha luais ag brath ar an gcineál bóthair.

§1. Lasmuigh de limistéir fhoirgnithe, tá an luas teoranta:

(1) go 120 km/u ar bhóithre poiblí roinnte i gceithre lána tráchta nó níos mó, a bhfuil dhá cheann díobh ar a laghad sannta do gach treo tráchta, ar choinníoll go bhfuil na teoracha tráchta scartha ó chéile seachas le marcálacha bóthair.

Mar sin féin, beidh luas feithicil agus traenacha feithicil ar mó a n-uasmhais údaráithe ná 3.5 tona, busanna agus cóistí teoranta do 90 km in aghaidh na huaire.

Leanfaidh na teorainneacha luais níos ísle arna bhforchur le comhartha C43 nó a eascraíonn as Airteagal 8 d'fheidhm a bheith acu.

(2) go 70 km san uair ar bhóithre poiblí eile.

Maidir le teorainneacha luais níos ísle nó níos airde a fhorchuirtear nó a cheadaítear le comharthaí bóthair nó le teorainneacha de thoradh Airteagal 8, leanfaidh siad d'fheidhm a bheith acu nuair atá siad níos lú ná teorainneacha luais eile.

§2. I limistéir fhoirgnithe, is é 30 km in aghaidh na huaire an luasteorainn.

Ar bhóithre poiblí áirithe, áfach, féadfar luasteorainn níos ísle nó níos airde a fhorchur nó a cheadú le comharthaí bóthair.

Leanfaidh na teorainneacha luais níos ísle a eascraíonn as Airteagal 8 d'fheidhm a bheith acu.

§3. Ar bhóithre nó ar chodanna de bhóithre poiblí atá curtha in áirithe d'fheithiclí talmhaíochta, coisithe, rothaithe, marcaigh chapail agus tiománaithe luasghasta marcáilte le comharthaí R9 agus R11, is é 30 km san uair an luasteorainn.

§4. Sna criosanna rothar marcáilte le comharthaí bóthair R17 agus R19, is é 30 km san uair an luasteorainn.

§5. I limistéir cruinnithe, is é 20 km in aghaidh na huair an luasteorainn.

§6. I gceantair coisithe, sráideanna clós súgartha agus sráideanna scoile dá bhforáiltear i gCód na mBóthar Feidearálach, tá an luas teoranta do luas siúil.

Airteagal 8

Tá luas na bhfeithiclí teoranta, ag brath ar an gcineál feithicle:

§ 1. go 70 km in aghaidh na huair i gcás busanna agus cóistí seachas ar bhóithre poiblí atá roinnte i gceithre lána tráchta nó níos mó a sanntar dhá cheann díobh ar a laghad do gach treo tráchta, ar choinníoll go bhfuil na treoracha tráchta scartha ó chéile seachas le marcálacha bóthair. Mar sin féin, ar bhóithre poiblí eile lasmuigh de cheantair fhoirgnithe ina gceadaíonn comharthaí bóthair luas níos airde, tá an luas fós teoranta do 70 km/u;

§ 2. go 60 km in aghaidh na huair i gcás feithiclí agus traenacha eile feithiclí a bhfuil aerbhoinn acu ar mó ná 7.5 tonna a n-uasmhais údaraithe, seachas ar bhóithre poiblí arna roinnt i gceithre lána tráchta nó níos mó a sanntar dhá cheann díobh ar a laghad do gach treo tráchta, ar choinníoll go bhfuil na treoracha tráchta scartha ó chéile seachas le marcálacha bóthair. Mar sin féin, ar bhóithre poiblí eile lasmuigh de cheantair fhoirgnithe ina gceadaíonn comharthaí bóthair luas níos airde, tá an luas fós teoranta do 60 km/u;

§3. don teorainn a leagtar síos sna rialacháin theicniúla do mhótarfheithiclí nó, ina éagmais sin, do 40 km in aghaidh na huair i gcás feithiclí ag a bhfuil boinn leath-aeroibrithe, leaisteacha nó dochta agus d'fheithiclí nach bhfuil crochta feistithe orthu, trí thógáil agus de thionscnamh;

§4. go 20 km in aghaidh na huair do mheaisíní gluaisteacha mótair;

§5. Tá luas na bhfeithiclí nó na dtraenacha seo a leanas d'fheithiclí a tharraingíonn, de mhaolú ar Airteagal 40(1) de Chód na Mórbhealaí Cónaidhme, níos mó ná leantóir amháin agus nach mó a dtraein feithicle ná 25 mhéadar ar fad teoranta do 25 km in aghaidh na huair:

- (1) traenacha carbhán, lena n-áirítear leantóirí;
- (2) traenacha feithiclí a úsáideann conraitheoirí oibre agus a thaistealaíonn idir a gclós agus an láithreán nó ó láithreán amháin go láithreán eile;
- (3) traenacha feithiclí talmhaíochta a oibríonn laistigh de gha 25 km ón bhfeirm;
- (4) miontraenacha turasóireachta, ar choinníoll go ndéanann na húdaráis bhordasacha an t-iompar sin a fhormheas mar 'siamsaíocht phoiblí' agus go gcomhlíonann sé forálacha an údaráithe bhordasaigh;
- (5) traenacha ábhair fógraíochta;
- (6) traenacha d'fheithiclí béaloidis;
- (7) feithiclí póilíneachta nó feithiclí de chuid na bhfórsaí armtha;
- (8) feithicil tarraingthe traenach níos faide agus níos troime a bheidh ag taisteal faoi na coinníollacha a chinnfidh an tAire a bheidh freagrach as oibreacha poiblí;
- (9) feithiclí seirbhíse a shanntar d'fhaireachán, do rialú agus do chothabháil an bhóthair.

§6. Tá luas feithiclí a úsáideann clampán nó clampán tánaisteach i gcomhréir le hAirteagal 40(4) de Chód na Mórbhealaí Cónaidhme teoranta do 25 km/u.

Roinn 3 — gan aon scoitheadh

Airteagal 9

Ní fhéadfaidh tiománaithe traenacha feithiclí níos faide agus níos troime, a bheidh ag taisteal faoi choinníollacha arna gcinneadh ag na húdaráis inniúla bonneagair, róthógáil ar chlé a dhéanamh lasmuigh de mhótarbhealaí.

Roinn 4 — Trácht ar mhótarbhealaí agus ar bhóithre do thiománaithe

Airteagal 10

§1. Toirmiscfear aon rud ar bith a dhíol nó a thairiscint lena dhíol ar mhótarbhealaí agus ar bhóithre do thiománaithe, mura n-údaraióinn an tAire atá freagrach as bainistí mótarbhealaigh nó a thoscaire é.

§2 Féadfaidh an tAire atá freagrach as mótarbhealaí agus bóithre do thiománaithe nó a thoscaire gach beart eatramhach a dhéanamh chun trácht a rialáil ag pointe áirithe ar mhótarbhealach, de bharr imthosca speisialta.

§3. Féadfaidh an tAire atá freagrach as mótarbhealaí nó a thoscaire, faoi na coinníollacha a chinneann sé, feithiclí míleata a bheidh ag taisteal i gconbhuananna agus iompar eisceachtúil a údarú chun dul isteach sna mótarbhealaí agus taisteal ansin ar luas is lú ná 70 km san uair.

§4. Sa mhéid go mbeidh call leis de bharr cheanglais na seirbhíse nó a misiúin, ní bheidh feidhm ag na rialacha maidir le lígean isteach agus tráchta ar mhótarbhealaí agus ar bhóithre do thiománaithe a fhorordaítear le hAirteagail 24 agus 25 de Chód na Mórbhealaí Cónaidhme:

- (1) oifigigh agus gníomhairí a bhfuil sé de chúram orthu póilíneacht, faireachas nó misean riaracháin a dhéanamh ar an mótarbhealach nó ar an mbóthar do thiománaithe, agus do thiománaithe trealaimh riaracháin;
- (2) do chonraitheoirí, do chheadúnaithe agus do lamháltóirí, do chomhaltaí dá bhfoireann agus do thiománaithe trealaimh na ndaoine réamhluaithe, a bheidh údaraithe ag an Aire atá freagrach i mótarbhealaí agus bóithre do thiománaithe nó ag a thoscaire.

Caibidil 3 — Páirceáil

Roinn 1 — Páirceáil theoranta-ama

Airteagal 11

§ 1. Is é an tAire atá freagrach as sábháilteacht ar bhóithre a chinneann samhail an diosca páirceála.

Déileálfar leis an diosca lothcha dá dtagraítear thuas mar dhiosca páirceála atá de réir an mhúnla arna chinneadh ag údarás iníúil na tíre ina bhfuil an fheithicil, ina bhfuil an diosca suite, cláraithe.

§ 2. Nuair is gá, greamófar an diosca nó an cárta páirceála, i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar amach ar an gcárta sin, ar an taobh istigh den ghaothscáth, nó, ina éagmais sin, de thosach na mótarfheithice, móipéid ceithre roth, mótar-thrírothach nó cuadrothar ar bhealach sofheicthe agus inléite.

Mura léirítear coinníollacha speisialta ar na comharthaí, tá úsáid an diosca éigeantach ó 9:00 go 18:00, ach amháin ar an Domhnach agus ar laethanta saoire poiblí, agus ar feadh 2 uair an chloig ar a mhéad.

§ 3. Úsáidtear an diosca páirceála freisin sna cásanna seo a leanas:

- (1) le haghaidh páirceála i limistéir fhoirgnithe ar bhóithre poiblí, feithiclí ar mó ná 7.5 tona a n-uasmhais údaraithe; tá an t-uas-am páirceála teoranta do 8 n-uaire as a chéile, mura sonraítear a mhalairt le Rialacháin áitiúla;
- (2) feithiclí a pháirceáil ar bhóithre poiblí chun críocha fógraíochta, tá an t-am uasta lothra teoranta do 3 uair an chloig as a chéile;
- (3) mótar-feithiclí agus leantóirí neamh-íomchuí a locadh ar bhóithre poiblí; tá an t-uastréimhse páirceála teoranta do 24 uair an chloig as a chéile.

§ 4. Déanfaidh an tiománaí saighead an diosca páirceála a shuíomh ar an líne tar éis na móiminte teachta.

Tá cosc ar fhaisnéis mhíchruinn a chur san áireamh ar an diosca. Ní féidir an fhaisnéis ar an diosca a athrú go dtí gur fhág an fheithicil an spás páirceála.

Ní mór gur fhág an mhótarfeithicil an spás páirceála tráth nach déanaí ná deireadh na tréimhse páirceála údaraithe.

Roinn 2 — Páirceáil Íochta

Airteagal 12

§1. Ag spásanna páirceála atá feistithe le méadair pháirceála nó le taifeadán ama, nó i spás páirceála atá feistithe le stáisiún luchtaithe d'feithiclí leictreacha, beidh páirceáil faoi réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha a luaitear ar na gléasanna sin.

§2. Nuair a bheidh an méadar lothra nó an taifeadán ama is gaire as ordú, úsáidfean an diosca lothra de réir fhorálacha Airteagal 11 den Ordú seo.

§3. Féadfar páirceáil íochta a rialú freisin le téarmaí agus coinníollacha eile, a chuirfear in iúl dóibh siúd lena mbaineann ar an láthair.

§4. I gcás inar gá, greamófar an cárta páirceála, i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar amach ar an gcárta sin, ar an taobh istigh den ghaothscáth, nó, ina éagmais sin, ar aghaidh na mótarfeithicle, ar bhealach atá sofheicthe agus inléite.

Roinn 3 — Spásanna páirceála atá curtha in áirithe do shealbhóirí cárta cónaitheoirí nó do shealbhóirí cárta feithicle comhroinnte.

Airteagal 13

Déanfar spásanna páirceála a mharcáiltear le comhartha E9 agus a fhorlíonfar le comhartha breise a mbeidh comhartha breise marcáilte orthu 'ach amháin i gcás cónaitheoirí' nó 'seachas i gcás feithiclí comhroinnte' i gcomhréir le hAirteagal 68(1.2) agus le hlarscríbhinn 1, siombail P35 den Chód Mórbhealaigh Cónaidhme, a chur in áirithe d'feithiclí ar a bhfuil cárta an chónaitheora nó cárta páirceála comhroinnte an chairr, faoi seach, ar an taobh istigh den ghaothscáth nó, mura bhfuil aon ghaothscáth, ar thosach na feithicle, greamaithe ar bhealach sofheicthe agus inléite.

Roinn 4 — Rialú leictreonach

Airteagal 14

Féadfaidh an bardas nó an ghníomhaireacht páirceála córas rialaithe leictreonach bunaithe ar uimhir chlárúcháin na feithicle a chur in ionad úsáid an chárta páirceála. Sa chás sin, déanfar na rialacháin pháirceála speisialta le haghaidh spásanna páirceála teoranta nó spásanna páirceála in áirithe a sheiceáil ar bhonn uimhirphláta na feithicle agus ní ghreamófar cárta den ghaothscáth.

Roinn 5 — Úsáid clampa

Airteagal 15

I gcás sárú ar fhorálacha Airteagail 11 go 14 den Ordú seo, féadfar clampán a úsáid chun an fheithicil a bhacadh.

Caibidil 4 — Luchtú

Roinn 1 — Feithiclí a luchtú

Fo-alt 1 - Forálacha ginearálta

Airteagal 16

§1. Socrófar ualach feithicle ar dhóigh nach féidir, faoi ghnáthdhálaí bóthair, an méid seo a leanas a dhéanamh:

- (1) dochar a dhéanamh d'infheictheacht an tiománaí;
- (2) ina gcontúirt don tiománaí, do na daoine atá á n-iompar agus d'úsáidirí bóthair eile;
- (3) damáiste a dhéanamh don bhóthar poiblí, dá fhoirgnimh, dá dhéanmhais arna mbunú ann nó do mhaoin phoiblí nó phríobháideach;
- (4) tarraing nó titim ar an mbóthar poiblí;
- (5) cobhsaíocht na feithicle a chur i mbaol;
- (6) foláigh lampaí, ais-fhrithchaiteoirí agus an uimhir chlárúcháin.

Ní bheidh feidhm ag na forálacha sin maidir le feithiclí seirbhíse geimhridh nuair atá call leo de bharr chineál an chúraim atá orthu.

§2. Más gránaigh, líon, tuí nó farae, i mbulc nó i gcoraí, atá san ualach, clúdófar le tarpól nó le líon é. Ní bheidh feidhm ag an bhforáil seo, áfach, má dhéantar an t-iompar sin laistigh de gha 25 km ón bpointe lódála agus ar choinníoll nach ndéantar é ar mhótarbhealach.

§3. Más codanna fada atá san ualach, beidh siad daingnithe go daingean lena chéile agus leis an bhfeithicil ionas nach n-imeoidh siad amach thar imlíne cliathánach foircneacha na feithicle.

§4. Ní mór gabhálaís a úsáidtear chun an t-ualach a shocrú nó a chosaint a bheith i riocht maith agus a úsáid i gceart. Ní mór d'aon eilimint a bhaineann leis an ualach, mar shampla slabhra, tarpaulin, glan, srl., é sin a dhéanamh go dlúth.

§5. Déanfaidh tiománaí na feithicle na bearta is gá chun a áirithiú nach gcuirfidh an torann ón ualach agus ó na gabhálaís a úsáidtear chun an lód a dhaingniú nó a chosaint isteach ar an tiománaí, nach gcuirfidh sé as don phobal ná nach gcuirfidh sé eagla ar na hainmhithe.

§6. Más rud é, go heisceachtúil, go bhfanfaidh taobhdoirse nó cúldoirse ar oscailt, daingneofar iad ionas nach rachaidh siad thar chomhran cliathánach foircneach na feithicle.

Foirm 2 — Toisí

Airteagal 17

§1. Ní fhéadfaidh leithead feithicle luchtaithe, arna thomhas gach starrán san áireamh, na teorainneacha seo a leanas a shárú:

- (1) mótarfeithicil, feithicil ainmhí-tharraingthe nó a leantóir: 2.55 méadar nó 2.6 méadar nuair atá an fheithicil 2.6 méadar ar leithead i gcomhréir le hOrdú Ríoga an 15 Márta 1968 lena leagtar síos rialacháin ghinearálta maidir le coinníollacha teicniúla atá le comhlíonadh ag mótarfeithicilí, a leantóirí agus a ngabhálaís sábháilteachta; Mar sin féin:
  - a) más gránaigh, líon, tuí nó farae ar an mórchóir atá san ualach, gan coraí comhbhrúite a áireamh, féadfaidh leithead na feithicle luchtaithe a bheith 2.75 méadar;
  - b) má tá an lód comhdhéanta mar atá thuas agus má iompraítear é laistigh de gha 25 km ón ionad lóid nó laistigh d'achar 25 km ó theorainn na Beilge, féadfaidh leithead na feithicle luchtaithe a bheith 3 méadar.
- (2) sna cásanna dá bhforáiltear in (a) agus (b) thuas, ní fhéadfar aon tacaíocht dhocht a chur ar shlí go mbeidh aon chuid dá páirteanna níos mó ná 1.25 méadar ó fhadphlána siméadrachta na feithicle;
- (3) ní feidhm ag forálacha Airteagal 17.1.1 den Ordú seo maidir le feithicilí seirbhíse geimhrídh nuair atá údar leis de bharr chineál a misin;
- (4) móipéid trí roth nó ceithre roth, trírothach nó cuadrothar, bíodh mótar nó leantóir air nó ná bíodh: ní fhéadfaidh leithead an ualaigh dul níos mó ná 0.30 méadar thar leithead na feithicle neamhualaithe, le huasmhéid iomlán 2.50 méadar;
- (5) carta láimhe: 2.50 méadar;
- (6) rothar, móipéid dhá roth nó a leantóir: 1.00 méadar;
- (7) gluaisrothar gan carr cliathánach nó a leantóir: 1.25 méadar;
- (8) gluaisrothar le carr cliathánach: ní fhéadfaidh leithead an ualaigh a bheith níos mó ná 0.30 méadar thar leithead na feithicle neamhualaithe.

§2. Ní fhéadfaidh an t-ualach, in imthosca ar bith, a bheith níos mó ná ceann na feithicle, ná, i gcás feithicle ainmhí-tharraingthe, níos mó ná ceann na húime.

Mar sin féin, féadfaidh luchtú traenacha feithiclí go heisiach chun mótarfeithiclí a iompar dul thar 0.50 méadar ar a mhéad ar aghaidh.

§3. Ní fhéadfaidh ualach na rothar, na móipéidí, na ngluaisrothar, na dtrírothach agus na gcuadrothar, bíodh innill orthu nó ná bíodh, agus a leantóirí, dul níos mó ná 0.50 méadar thar chúl na feithicle nó an leantóra. Leantóirí atá ceangailte de rothair gan innill, ní fhéadfaidh siad a bheith níos faide ná 2.50 méadar san iomlán, an lód san áireamh.

§4. Ní fhéadfaidh níos mó ná méadar amháin ualach feithiclí eile a bheith níos mó ná ceann cúil na feithicle.

Mar sin féin, féadfaidh an sárú na nithe seo a leanas a bhaint amach:

- (1) 3 mhéadar, nuair a luchtáítear ceann de na feithiclí sin le codanna doroinnte d'fhad mór;
- (2) 1.50 méadar, i gcás ualaí traenacha feithiclí a úsáidtear go heisiach chun mótarfeithiclí a iompar;

Ní bheidh feidhm ag na forálacha sin maidir le feithiclí seirbhíse geimhridh nuair atá call leo de bharr chineál an chúraim atá orthu.

§5. Ní fhéadfaidh airde feithicle luchtaithe a bheith níos mó ná 4 mhéadar.

Ní fhéadfaidh rothar gan mhótar, lena n-áirítear ualach, a bheith níos mó ná 2.50 méadar.

§6. Ní fhéadfaidh ualach meaisín atá ag gluaiseacht a bheith níos mó ná 0.50 méadar ag an tosach agus ar chúl agus 0.30 méadar ar an dá thaobh.

Ní fhéadfaidh airde meaisín ghluaiسته atá luchtaithe a bheith níos mó ná 2.50 méadar.

Airteagal 18

§1. Nuair nach bhfuil gá le soilsiú feithicle, déanfar ualaí atá níos mó ná ceann cúil na feithicle a mharcáil níos mó ná méadar amháin le comhartha cearnógach atá ceangailte den starrán is airde den ualach ionas go mbeidh siad i gcónaí i bplána ceartingearach atá ingearach le fadphlána meánach na feithicle. Tá an comhartha seo 0.50 méadar cearnach agus péinteáiltear é i stríoca dearga agus bána ailtéarnacha. Tá trasnán na cearnóige dearg agus tá gach stríoc dearg nó bán thart ar 75 mm ar leithead. Ní mór na stiallacha dearga a fheistiú le hábhar ais-fhrithchaiteach.

§2. Nuair is gá soilsiú feithicle, léireofar ualaí a shíneann níos mó ná 1 mhéadar thar cheann cúil na feithicle leis an gcomhartha a bhfuil cur síos air thuas, mar aon le lampa dearg cúlfrithchaolaithe agus ais-fhrithchaiteoir oráiste ar gach taobh cliathánach.

Ní fhéadfaidh an pointe is airde ar dhromchla soilsithe nó frithchaiteach na modhanna a úsáidtear chun ceann ualaigh a léiriú a bheith níos mó ná 1.60 méadar os cionn na talún.

Ní fhéadfaidh an pointe is ísle a bheith níos lú ná 0.40 méadar os cionn na talún.

Ina theannta sin:

- (1) i gcás feithicil ar gá taobh-fhrithchaiteoirí taobh-fhrithchaiteoirí a fheistiú uirthi faoi na Rialacháin Theicniúla Mótarfheithiclí, cuirfear ais-fhrithchaiteoir breise taobh-fhrithchaiteoirí oráiste ar an ualach nuair is mó ná 3 mhéadar an fad idir ciumhais sheachtrach an ais-fhrithchaiteoirí a léiríonn teilgean an ualaigh is mó agus ciumhais sheachtrach ais-fhrithchaiteoir is faide siar na feithicle agus i gcás ar bith ní fhéadfaidh an fad idir ciumhais sheachtracha dhá iar-fhrithchaiteoir i ndiaidh a chéile a bheith níos mó ná 3 mhéadar;
- (2) i gcás feithicil nach gceanglaítear ais-fhrithchaiteoirí taoibhe a fheistiú uirthi faoi na Rialacháin Theicniúla Mótarfheithiclí, féadfar ais-fhrithchaiteoirí taobh oráiste amháin nó níos mó a chur ar an ualach;
- (3) ualaí a shíneann go cliathánach thar leithead seachtrach na feithicle ionas go mbeidh a gceann cliathánach níos mó ná 0.40 méadar ó imeall seachtrach dhromchla soilsithe an lampa suímh, léireofar iad, i gcás inar gá soilsiú na feithicle, le lampaí marcála agus ais-fhrithchaiteoirí imlíne deiridh.

Beidh na lampaí agus na hais-fhrithchaiteoirí a bheidh infheicthe ón tosach bán, is dearg a bheidh na lampaí agus na hais-fhrithchaiteoirí a bheidh infheicthe ón gcúl.

Ní mór dromchla soilsithe nó ais-fhrithchaiteach na lampaí agus na n-ais-fhrithchaiteoirí sin a bheith níos lú ná 0.40 méadar ón teilgean is airde den ualach.

Roinn 2 — Iompar eisceachtúil

Airteagal 19

§1. Forordaítear leis an údarú na bearta atá le déanamh chun aon damáiste don bhóthar poiblí, dá chomhghabhálais, do dhéanamhais a tógadh air agus do mhaoin in aice láimhe a chosc.

§2. Féadfaidh an tAire atá freagrach as Oibreacha Poiblí nó a thoscaire, sula n-eiseofar an t-údarú, a cheangal go ndéanfar ráthaíocht a thaisceadh. Tugann úsáid údaraithe le tuiscint go ngabhann an t-úsáideoir air féin íoc as aon damáiste nó costais a d'fhéadfadh eascairt as iompar.

Roinn 3 — Traenacha feithiclí

Airteagal 20

Níl feidhm ag Airteagal 40(1) de Chód na Mórbhealaí Cónaidhme maidir leis na traenacha feithicle a liostaítear thíos, ar choinníoll nach dtaistealaíonn siad níos mó ná 25 km in aghaidh na huaire:

- (1) feithicil tarraingthe traenach níos faide agus níos troime feithicle, ag taisteal faoi na coinníollacha a chinnfidh an t-údarás inniúil bonneagair;
- (2) feithicilí seirbhíse a shanntar chun faireachán, rialú agus cothabháil a dhéanamh ar an mbóthar.

Ní fhéadfaidh fad iomlán na dtraenacha sin a bheith níos mó ná 25 mhéadar.

Alt 4 — Luchtaigh tite ar an mbóthar poiblí

Airteagal 21

§1. Nuair a thiteann ualach iomlán nó cuid d'ualach ar an mbóthar poiblí agus nach féidir é a bhaint láithreach, déanfaidh an tiománaí na bearta is gá chun sábháilteacht agus sreabhadh réidh tráchta a áirithiú agus chun an bhacainn dá bhforáiltear thíos a thuairisciú gan é féin a chur i mbaol:

- (1) a mhéid is féidir, gach lampa treotháscairí a oibriú ag an am céanna. Ina theannta sin, féadfaidh an tiománaí modhanna eile comharthaíochta a úsáid, go háirithe trí lampa ómra iniompartha a chur;
- (2) Nuair nach féidir gach treo-tháscaire a oibriú, cuirfear an triantán rabhaidh, i slí a bheidh infheicthe go soiléir, i dtreo an tráchta a bhfuil an t-ualach tite ina chontúirt dó.

§2. Cuirfear an triantán rabhaidh ina seasamh ar fad ón bhfeithicil, a bheag nó a mhór:

- (1) 100 méadar ar bhóithre poiblí agus iad roinnte i gceithre lána tráchta nó níos mó, a sanntar dhá cheann díobh ar a laghad do gach treo tráchta, ar choinníoll go mbeidh na treonna tráchta scartha ó chéile seachas le marcálacha bóthair;
- (2) 30 méadar ar bhóithre poiblí eile.

I gcás nach féidir na hachair sin a urramú, féadfar an triantán rabhaidh a chur ar achar níos lú agus, b'fhéidir, ag airde an ualaigh tite.

§ 3. Ar mhótarbhealaí, ar mhótarbhóithre agus i dtolláin, ní mór do thiománaí feithicle a chaill a ualach, agus atá páirceáilte in áit ina bhfuil cosc ar stopadh nó ar pháirceáil, seaicéad sábháilteachta ais-fhrithchaiteach a chaitheamh nuair a fhágann sé an fheithicil.

§ 4. Má tá an tiománaí as láthair, má dhiúltaíonn sé treoracha na bhfostaithe oilte dá dtagraítear in Airteagal 3(1)(2) agus (3) den Ordú seo a leanúint, nó má dhiúltaíonn sé na treoracha sin a leanúint, féadfaidh an fostaí oilte socrú a dhéanamh go huathoibríoch go n-aistreofar a ualach.

Ar bhóithre agus ar mhótarbhealaí, aistreoidh an fostaí oilte an fheithicil agus ualach na feithicle go huathoibríoch.

Déantar an turas ar riosca agus ar chostas an tiománaí agus na ndaoine atá faoi dhliteanas sibhialta.

Roinn 5 — Feithicilí cúpláilte

Airteagal 22

Nuair is faide ná 12 mhéadar fad luchtaithe na tuga, leanann an freastalaí an lód de shiúl na gcos.

Roinn 6 — Láimhseáil

Airteagal 23

Nuair nach dtugann cairt láimhe nó a ualach dóthain infheictheachta don tiománaí ar aghaidh, tarraingíonn an tiománaí a fheithicil.

Roinn 7 — Trácht i limistéir chalafoirt

Airteagal 24

Ní bheidh feidhm ná leasú ag forálacha an Ordaithe seo maidir le trácht idir duganna bordála agus díbhordála, iostaí, seideanna agus stórais atá bunaithe i limistéir chalafoirt.

Roinn 8 — Forálacha ilghnéitheacha

Airteagal 25

§1. I gcás sárú ar fhorálacha Airteagal 16, Airteagal 17 agus Airteagal 18 den Rialachán seo, beidh sé de cheangal ar an tiománaí a fheithicil a dhíluchtú, a dhíchúpláil nó a pháirceáil sa cheantar is gaire dó, agus gan an fheithicil a choinneáil.

Is amhlaidh atá i gcás sárú ar fhorálacha na Rialachán Teicniúil um Mótarfheithicilí a bhaineann le huasmhais údaraithe agus mais ualaithe feithicilí.

§2. A mhéid a bheidh call leis de bharr cheanglais na seirbhíse nó a misiúin, ní bheidh feidhm ag na rialacha maidir le ligean isteach agus tráchta ar mhótarbhealaí a fhorordaítear le hAirteagal 24 de Chód na Mórbhealaí Cónaidhme maidir leis na nithe seo a leanas:

- (1) oifigigh agus gníomhairí a bhfuil sé de chúram orthu póilíneacht, faireachas nó riarachán a dhéanamh ar an mótarbhealach, chomh maith le tiománaithe trealaimh riaracháin;
- (2) conraitheoirí, ceadúnaithe agus lamháltóirí, comhaltaí dá bhfoireann agus tiománaithe trealaimh na ndaoine réamhluaithe, arna n-údarú ag an Aire do bhainistí mótarbhealaí nó ag a thoscaire.

§3. Ní bheidh feidhm ag Airteagail 9(2), 10(1), 21, 22 agus 40 de Chód na Mórbhealaí Cónaidhme ná ag Airteagail 7, 11, 12, 17 agus 20 den Ordú seo maidir le feithicilí riaracháin a shanntar do mhaoirseacht, rialú agus cothabháil an bhóthair, nuair atá siad ar neamhréir le cineál na feithicilí nó lena sannadh go sealadach nó go buan.

§4. Ní fhéadfaidh na feithicilí seirbhíse atá sannta d'fhaireachán, do rialú agus do chothabháil an bhóthair lánaí bus a úsáid ach amháin nuair atá údar leis de bharr chineál an mhisin.

Caibidil 5 — Ceanglais theicniúla maidir le mótarfheithicilí agus a leantóirí

Roinn 1 — Comhpháirteanna innill, torann agus deatach

Airteagal 26

Déanfar mótarfheithiclí a chóiriú, a chothabháil agus a thiomáint sa chaoi nach ndéanfaidh siad dochar do shábháilteacht tráchta ná d'úsáideoirí eile bóithre. Chuige sin, beidh toirmeasc ar an méid seo a leanas:

- (1) ola nó breoslaí a dhoirteadh go neamhdhleathach ar bhóithre poiblí;
- (2) cur isteach ar an bpobal nó eagla a chur ar ainmhithe trí thorann; ní fhéadfaidh an leibhéal torainn, in imthosca ar bith, dul thar na teorainneacha a leagtar síos sna rialacháin theicniúla maidir le mótarfheithiclí nó móipéidí agus gluaisrothair;
- (3) a tháirgeann astaíochtaí deataigh a sháraíonn na teorainneacha a leagtar síos le rialacháin theicniúla mótarfheithiclí, seachas i gcás astaíochtaí idirleata deataigh arb iad is cúis leo go háirithe nuair a thosaítear an t-inneall nó nuair a oibrítear gearathrú na feithicle;
- (4) gáis truaillitheacha a sháraíonn na teorainneacha a leagtar síos le rialacháin theicniúla mótarfheithiclí a astú.

Roinn 2 — Boinn

Airteagal 27

Ní mór dromchla réidhluais a bheith ar bhoinn rotha gan eangú ná gobadh amach a d'fhéadfadh damáiste a dhéanamh do bhóithre poiblí.

Caibidil 6 - Forálacha críochnaitheacha

Airteagal 28

Aisghairtear Ordú Ríoga an 1 Nollaig 1975 maidir leis na rialacháin ghinearálta lena rialaítear póilíneacht tráchta ar bhóithre agus úsáid bóithre poiblí.

Airteagal 29

Tiocfaidh an tOrdú seo i bhfeidhm an chéad lá den mhí i ndiaidh tréimhse 18 mí a bheith caite dar tosach an lá tar éis lá a fhoilsithe in Iris Oifigiúil na Beilge (Moniteur belge).

Airteagal 30

Beidh an tAire um Shábháilteacht ar Bhóithre freagrach as an Ordú seo a fhorfheidhmiú.

An Bhruiséil, xxx,

Thar ceann Rialtas Réigiún Phríomhchathair na Bruiséile:

Aire-Uachtarán Rialtas na hÉireann

RÉIGIÚN PHRÍOMHCHATHRACH NA BRUISÉILE

Rudi VERVOORT

Aire Rialtais Réigiún Phríomhchathair na Bruiséile, a bhfuil freagracht air maidir le
Soghluaisteacht, Oibreacha Poiblí agus Sábháilteacht ar Bhóithre,

Elke VAN DEN BRANDT